

USTAV REPUBLIKE SRPSKE

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Član 1. zamjenjen je Amandmanom XLIV, koji glasi:

"Republika Srpska je država srpskog naroda i svih njenih građana".

Član 2.

Stav 1. člana 2. zamjenjen je Amandmanom XLV, koji glasi:

"Teritorija Republike je jedinstvena, nedjeljiva i neotuđiva."

Stav 2. člana 2. zamjenjen je Amandmanom LV, koji glasi:

"Sporazum o promjeni granice između Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine može se iznijeti i na potvrdu putem referenduma u Republici".

Član 3.

Član 3. zamijenjen je tačkom 1. Amandmana LV, koja glasi:

"Republici pripadaju sve državne funkcije i nadležnosti osim onih koje su Ustavom Bosne i Hercegovine izričito prenesene na njene institucije."

Član 4.

Član 4. zamijenjen je tačkom 2. Amandmana LV, koja glasi:

"Republika može, shodno Ustavu Bosne i Hercegovine, da uspostavlja specijalne paralelne odnose sa Saveznom Republikom Jugoslavijom i njenim republikama članicama."

Član 5.

Ustavno uređenje Republike temelji se na:

- garantovanju i zaštiti ljudskih sloboda i prava u skladu sa međunarodnim standardima;
- obezbjeđivanje nacionalnih ravnopravnosti;
- socijalnoj pravdi;
- tržišnoj privredi;
- Višestranačkom sistemu;
- parlamentarnoj demokratiji i podjeli vlasti;
- slobodnim izborima;
- lokalnoj samoupravi;
- zaštiti prava etničkih grupa i drugih manjina.

Član 6.

Stav 1. člana 6. zamjenjen je Amandmanom XLVII, koji glasi:

"Građani Republike imaju državljanstvo Republike Srpske".

Član 6. dopunjen je Amandmanom XXX, koji glasi:

"Građanin Republike ne može biti lišen državljanstva, prognan ili ekstradiran".

Član 7.

U Republici je u službenoj upotrebi srpski jezik ijekavskog i ekavskog izgovora i ćirilčno pismo, a latinično pismo na način određen zakonom.

Na područjima gdje žive druge jezičke grupe u službenoj upotrebi su i njihovi jezici i pisma, na način određen zakonom.

Član 8.

Republika ima zastavu, grb i himnu.

Izgled zastave i grba i tekst himne uređuju se ustavnim zakonom.

Član 9.

Glavni grad Republike je Sarajevo.

II. LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

Član 10.

Građani Republike su ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki su pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu bez obzira na rasu, pol, jezik, nacionalni pripadnost, vjeroispovijest, socijalno porijeklo, rođenje, obrazovanje, imovno stanje, političko i drugo uvjerenje, društveni položaj ili drugo lično svojstvo.

Član 11.

Život čovjeka je neprikosnoven.

Smrtna kazna može se izuzetno propisati i izreći samo za najteže oblike teških krivičnih djela.

Član 12.

Sloboda i lična bezbjednost čovjeka su nepovrijedivi.

Nikome se ne može oduzeti ili ograničiti sloboda, osim u slučajevima i po postupku koji su utvrđeni zakonom.

Član 13.

Ljudsko dostojanstvo, tjelesni i duševni integritet, čovjekova privatnost, lični i porodični život su nepovrijedivi.

Član 14.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, svirepom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Zabranjeno je i kažnjivo svako iznuđivanje priznanja i izjava.

Zabranjeno je na bilo kom licu, bez njegovog pristanka, vršiti medicinske i druge naučne oglede.

Član 15.

Nezakonito lišavanje slobode je kažnjivo.

Lišavanje slobode može trajati samo dok postoje zakonski uslovi za to.

Lice za koje postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično djelo može biti pritvoreno i zadržano u pritvoru samo kad je to neophodno radi vođenja krivičnog postupka ili radi bezbjednosti ljudi.

Pritvor se određuje odlukom suda, a samo izuzetno, pod uslovima određenim zakonom, odlukom drugog

zakonom ovlaštenog organa - najduže do tri dana.

Licu koje je pritvoreno mora se uručiti pismeno obrazloženo rješenje u času pritvaranja. Protiv ovog rješenja pritvoreno lica ima pravo žalbe.

Član 16.

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom i drugim državnim organom i organizacijom.

Svakome je zajamčeno pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rješava o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu.

Član 17.

Svako ima pravo na naknadu štete koju mu nezakonitim ili nepravilnim radom nanose službeno lice ili državni organ, odnosno organizacija koja vrši javna ovlaštenja.

Lice koje je neopravdano osuđeno ili nezakonito i bez osnova lišeno slobode, ima pravo na rehabilitaciju, naknadu štete, javno izvinjenje i druga zakonom utvrđena prava.

Član 18.

Licu optuženom za krivično djelo jamči se pravedno suđenje.

Optuženo lice mora biti u najkracem zakonskom roku obavješteno o razlozima optužbe.

Optuženom licu ne može se suditi u njegovoj odsutnosti.

Optuženom koji nije dostupan sudu može se suditi u odsutnosti samo u zakonom određenim slučajevima.

Član 19.

Zajamčeno je pravo na odbranu.

Jamči se pravo na slobodan izbor branioca i nesmetano opštenje sa njim.

Branilac ne može biti pozvan na odgovornost za radnje preduzete u postupku odbrane.

Član 20.

Niko ne može biti kažnjen za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom predviđeno kao kažnjivo djelo, niti mu se može izreći kazna koja za to djelo nije zakonom bila predviđena.

Niko ne može biti smatran krivim za krivično djelo dok to ne bude utvrđeno pravosnažnom sudskom odlukom.

Član 21.

Gradani se mogu slobodno kretati, nastanjivati i boraviti na teritoriji Republike, slobodno napuštati tu teritoriju i na nju se slobodno vraćati.

Zakonom se mogu uvesti ograničenja kretanja samo ako je to neophodno radi vođenja krivičnog postupka ili radi zaštite bezbjednosti i zdravlja ljudi.

Nikakva ograničenja iz političkih razloga ne mogu biti ustanovljena.

Član 22.

U članu 22. brisane su riječi: "**i Jugoslavije**" (Amandman I.VII tačka 4.).

Sloboda i tajnost dopisivanja i drugih oblika opštenja su nepovredivi.

Zakonom se može propisati da se samo na osnovu odluke suda može odstupiti od načela nepovredivosti

slobode i tajnosti dopisivanja i drugih oblika opštenja, ako je to neophodno radi provođenja krivičnog postupka ili radi bezbjednosti Republike.

Član 23.

Zajamčena je zaštita tajnosti podataka o ličnosti. Prikupljanje, obrada i svrha korišćenja ličnih podataka, uređuje se zakonom.

Zabranjeno je korišćenje podataka o ličnosti koje je suprotno utvrđenoj svrsi njihovog prikupljanja. Građani imaju pravo da traže i dobijaju sve podatke o sebi, sadržane u aktima državnih organa i u drugim službenim evidencijama.

Član 24.

Stan je nepovrediv.

Zakonom se može propisati da službeno lice na osnovu naloga suda može ući u stan ili druge prostorije protiv volje njihovog držaoca i izvršiti pretres. Pretres se vrši u prisustvu dva svjedoka.

Službeno lice može pod uslovima utvrđenim zakonom, ući u tuđi stan ili druge prostorije i bez odluke suda i izvršiti pretres ako je to neophodno radi hvatanja učinioca krivičnog djela ili radi spasavanja ljudi i imovine.

Član 25.

Zajamčena je sloboda misli i opredjeljenja, savjesti i uvjerenja, kao i javnog izražavanja mišljenja.

Član 26.

Zajamčena je sloboda štampe i drugih sredstava javnog obavještavanja.

U stavu 2. člana 26. riječ "neovisnih" zamjenjena je riječju "novinskih" (Amandman XLIII tačka 1.).

Slobodno je osnivanje novinskih i izdavačkih preduzeća, izdavanje novina i javno obavještavanje drugim sredstvima u skladu sa zakonom.

Cenzura štampe i drugih vidova javnog obavještavanja je zabranjena.

Sredstva javnog obavještavanja dužna su da blagovremeno, istinito i objektivno obavještavaju javnost.

Jamči se pravo na ispravku neistinitog obavještavanja kojim se povređuje nečije pravo ili na zakonu zasnovani interes, kao i pravo na naknadu štete nastale na tom osnovu.

Član 27.

Naučno, kulturno i umjetničko stvaranje je slobodno.

Zajamčena je zaštita moralnih i imovinskih prava po osnovu naučnog, kulturnog, umjetničkog i drugog intelektualnog stvaralaštva.

Član 28.

Jamči se sloboda vjeroispovijesti.

Vjerske zajednice su jednake pred zakonom, slobodne i vršenju vjerskih poslova i vjerskih obreda, mogu osnivati vjerske škole i izvoditi vjersku nastavu u svim školama svih stepena obrazovanja, baviti se privrednim i drugim djelatnostima, primati poklone, stvarati zadužbine i njima upravljati, u skladu sa zakonom.

Srpska pravoslavna crkva je crkva srpskog naroda i drugih naroda pravoslavne vjere.

Država materijalno pomaže pravoslavnu crkvu, saraduje sa njom u svim oblastima, a naročito na čuvanju, njegovanju i razvijanju kulturnih, tradicionalnih i drugih duhovnih vrijednosti.

Član 29.

Građanin koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran.

Biračko pravo je opšte i jednako, izbori su neposredni, a glasanje tajno.

član 29. dopunjen je tačkom 4. Amandman LVII, koja glasi:

"Biračko pravo na osnovu člana 29. stiće se nakon prethodnog prebivališta u određenom mjestu u trajanju koje se utvrđuje zakonom."

Član 30.

Građani imaju pravo na mirno okupljanje i javni protest.

Sloboda okupljanja može se zakonom ograničiti samo radi zaštite bezbjednosti ljudi i imovine.

Član 31.

Zajamčena je sloboda političkog organizovanja i djelovanja u skladu sa zakonom.

Zabranjeno je političko organizovanje i djelovanje usmjereno na ugrozavanje demokratije, narušavanje integriteta Republike, kršenja Ustavom zajamčenih sloboda i prava i raspirivanje nacionalne, rasne ili vjerske mržnje i netrpeljivosti.

Član 32.

Građani imaju pravo da javno iznose mišljenje o radu državnih organa i drugih organa i organizacija, da im podnose predstave, peticije i prijedloge i da na njih dobiju odgovor.

Niko ne može biti pozvan na odgovornost niti trpjeti druge štetne posljedice zbog javno izraženog mišljenja o radu državnih organa ili stavova iznesenih u predstavci, peticiji i prijedlogu, osim ako je time učinio krivično djelo.

Član 33.

Građani imaju pravo da učestvuju u obavljanju javnih poslova i da pod jednakim uslovima budu primljeni u javnu službu.

Član 34.

Građaninu se garantuje sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti i kulture i pravo upotrebe svog jezika i pisma.

Niko nije dužan da se izjašnjava o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Stav 3. člana 34. brisan je na osnovu tačke 6. Amandmana LVII.

Član 35.

Čovjek ima pravo na zdravu životnu sredinu. Svako je, u skladu sa zakonom dužan da u okviru svojih mogućnosti štiti i unapređuje životnu okolinu.

Član 36.

Porodica, majka i dijete imaju posebnu zaštitu.

Brak i odnosi u braku i porodici uređuju se zakonom.

Pravo je čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece.

Roditelji imaju pravo i dužnost da se staraju o podizanju i vaspitanju svoje djece.

Djeca su dužna da se staraju o svojim roditeljima kojima je potrebna pomoć.

Djeca rođena van braka imaju jednaka prava i dužnosti kao i djeca rođena u braku.

Maloljetnici o kojima se roditelji ne staraju, kao i lica koja nisu u mogućnosti da se sama staraju o sebi i zaštiti svojih prava i interesa, imaju posebnu zaštitu.

Član 37.

Svako ima pravo na zaštitu zdravlja.

Zajamčeno je pravo na zdravstvenu zaštitu, u skladu sa zakonom.

Djeca, trudnice i stara lica imaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz javnih prihoda, a druga lica pod uslovom utvrđenim zakonom.

Član 38.

Svako ima pravo na školovanje pod jednakim uslovima.

Osnovno školovanje je obavezno i besplatno.

Svakome je pod jednakim uslovima dostupno srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje.

U stavu 4. člana 38. riječi "i učilišta" brisane su (Amandman XLVIII tačka 2).

Građani mogu osnivati privatne škole, u skladu sa zakonom.

Član 39.

Svako ima pravo na rad i slobodu rada.

Prinudni rad je zabranjen.

Svako je slobodan u izboru zanimanja i zaposlenja i pod jednakim uslovima mu je dostupno radno mjesto i funkcija.

Zaposlenima može prestati radni odnos protivno njihovoj volji na način i pod uslovima koji su utvrđeni zakonom i kolektivnim ugovorom.

Svako po osnovu rada ima pravo na zaradu, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

Član 40.

Zaposleni imaju pravona ograničeno radno vrijeme, dnevni i sedmični odmor, te plaćeni godišnji odmor i odsustva, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

Zaposleni imaju pravo na zaštitu na radu, u skladu sa zakonom.

Omladina, žene i invalidi imaju posebnu zaštitu.

Član 41.

Zajamčena je sloboda sindikalnog organizovanja i djelovanja.

Član 42.

Zaposleni imaju pravo na štrajk, pod uslovima utvrđenim zakonom.

Član 43.

Pravo zaposlenih i članova njihovih porodica na socijalnu sigurnost i socijalno osiguranje uređuje se zakonom i kolektivnim ugovorom.

Jamči se, pod uslovima utvrđenim zakonom, pravo na materijalno obezbjeđenje za vrijeme privremene nezaposlenosti.

Građani koji su djelimično sposobni za rad obezbjeđuju se osposobljavanjem za odgovarajući posao i uslovi za njihovo zapošljavanje, u skladu sa zakonom.

Republika obezbjeđuje pomoć i socijalnu sigurnost građanima koji su nesposobni za rad i nemaju sredstva za izdržavanje.

Član 44.

Stranci imaju ljudska prava i slobode utvrđene ustavom i druga prava utvrđena zakonom i međunarodnim ugovorima.

Strani državljani i lica bez državljanstva mogu dobiti azil u Republici ako su progonjeni zbog učešća u pokretima za socijalno i nacionalno oslobođenje, zbog zalaganja za demokratiju, ljudska prava i osnovne slobode ili za slobodu naučnog i umjetničkog stvaranja.

Član 45.

Svako je dužan da se pridržava Ustava i zakona.

Svako je dužan da savjesno i odgovorno vrši povjerenu mu javnu funkciju.

Član 46.

Svako je dužan da drugom pruži pomoć u nevolji i da učestvuje u otklanjanju opšte opasnosti.

Član 47.

Član 47. brisan je na osnovu tačke 7. Amandmana LVII.

Član 48.

Prava i slobode zajamačeni ovim ustavom ne mogu se oduzeti ni ograničiti.

Stav 2. člana 48. brisan je na osnovu tačke 8. Amandmana LVII.

Obezbjeđuje se sudska zaštita sloboda i prava zajamčenih ovim ustavom.

Ko se ogriješio o ljudska prava i osnovne slobode zajamčene ovim ustavom, lično je odgovoran za to i ne može se pravdati ničijim naređenjem.

Član 49.

Slobode i prava se ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju neposredno na osnovu ustava, osim kada je ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih od njih utvrđuju zakonom.

Zakonom se može propisati način ostvarivanja pojedinih prava i sloboda samo kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje.

Stav 3. člana 49. brisan je Amandmanom XXXV tačka 3.

Poglavlje o ljudskim pravima i osnovnim slobodama dopunjeno je tač. 1. do 3. Amandmana LVII, koje glase:

" U slučaju različitosti u odredbama o pravima i slobodama između ustava Republike Srpske i ustava Bosne i Hercegovine, primjenjuju se one odredbe koje su za pojedinca povoljnije. Odredbe članova 10, 21, 30, 32, 33, 34, 38, i 43. Ustava o pravima i slobodama građana tretiraju se kao odrebe o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i odnose se na sve, a ne samo na građane. Odredbe članova 13, 22, 23, 24, 25, 26, 28. i 30. Ustava o pravima i slobodama ostvariće se u skladu sa odgovarajućim odredbama članova 8. do 11. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda".

III. EKONOMSKO I SOCIJALNO UREĐENJE

Član 50.

Ekonomsko i socijalno uređenje zasniiva se na ravnopravnosti svih oblika svojine i slobodnom privređivanju, samostalnosti preduzeća i drugih oblika privređivanja u sticanju i raspodjeli dobiti i slobodnom kretanju robe, rada i kapitala u Republici kao jedinstvenom privrednom prostoru.

Član 51.

Republika mjerama ekonomske i socijalne politike podstiče ekonomski razvoj i povećanje socijalnog blagostanja građana.

Član 52.

Slobodno preduzetništvo može se zakonom ograničiti radi zaštite interesa Republike, čovjekove okoline, zdravlja i bezbjednosti ljudi.
Zabranjeni su monopoli.

Član 53.

Republika obezbjeđuje zaštitu potrošača.

Član 54.

Svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu.

Član 55.

Jamči se pravo nasljeđivanja, u skladu sa zakonom.

Član 56.

Zakonom se može ograničiti ili oduzeti pravo svojine, uz pravičnu naknadu.

Član 56. dopunjen je tačkom 1. Amandmana XXXI, koja glasi:

"Za vrijeme ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja zakonom se može ograničiti raspolaganje ili utvrditi poseban način korišćenja dijela sredstava pravnih i fizičkih lica.

Član 57.

Član 57. zamjenjen je Amandmanom XLVIII, koja glasi:

"Strana lica mogu sticati pravo svojine i prava na osnovu ulaganja kapitala, u skladu sa zakonom. Svojinska i druga prava stranog ulagača stečena na osnovu uloženog kapitala, ne mogu se ograničiti ili oduzeti zakonom ili drugim propisom.

Jamči se pravo stranom licu da obavlja privrednu ili drugu djelatnost i prava po osnovu poslovanja, pod uslovima koji se ne mogu mijenjati na njegovu štetu.

Stranom ulagaču jamči se slobodno iznošenje dobiti i uloženog kapitala iz Republike.

Zakonom se može izuzetno kada to zahtijeva opšti društveni interes, utvrditi u kojim djelatnostima, odnosno područjima, strano lice ne može osnovati vlastito preduzeće".

Član 58.

Svojinska prava i obaveze nad sredstvima u društvenoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva prenose u druge oblike svojine uređuju se zakonom.

Stav 2. člana 58. zamjenjen je tačkom 2. Amandmana XXXI, koja glasi:

"Sredstva u društvenoj i državnoj svojini mogu se otuđivati, po pravilu, samo po tržišnim kriterijima.

Član 59.

Prirodna bogatstva, gradsko građevinsko zemljište, nekretnine i stvari od naročitog privrednog, kulturnog i historijskog značaja, za koje je zakonom određeno da su od opšteg interesa, u državnoj su svojini.

Pojedina dobra od opšteg interesa mogu biti i u privatnoj svojini pod uslovima utvrđenim zakonom.

Na dobrima od opšteg interesa i na gradskom građevinskom zemljištu može se, pod uslovima utvrđenim zakonom, steći pravo korišćenja.

Upotreba i iskorišćavanje stvari od posebnog kulturnog, naučnog, umjetničkog ili historijskog značaja ili od značaja za zaštitu prirode i čovjekove okoline mogu se na osnovu zakona ograničiti, uz punu naknadu vlasniku.

Zakonom se uređuje zaštita, korišćenje, unapređivanje i upravljanje dobrima od opšteg interesa radi plaćanja naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa i gradskog građevinskog zemljišta.

Član 60.

Fizička i pravna lica ostvaruju svojinska prava na nepokretnosti prema njihovoj prirodi i namjeni, u skladu sa zakonom.

Jamči se svojina na poljoprivredno zemljište, na šume i šumsko zemljište u zakonom utvrđenim granicama.

Član 61.

Republika jamči minimum socijalne sigurnosti građana i obezbjeđuje funkcionisanje javnih službi, u skladu sa zakonom.

Finansiranje javnih službi vrši se preko fondova i budžeta, u skladu sa zakonom.

Član 62.

Republika i opština budžetom utvrđuju javne prihode i javne rashode.

Sredstva budžeta su porezi, takse i drugi zakonom utvrđeni prihodi.

Član 63.

Obaveza plaćanja poreza i drugih dažbina je opšta i utvrđuje se prema ekonomskoj snazi obveznika.

Član 64.

Republika štiti i podstiče:

- racionalno korišćenje prirodnih bogatstava u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta života i zaštite i obnove sredine u opštem interesu;
- očuvanje i obogaćivanje historijskog, kulturnog i umjetničkog blaga;
- naučnoistraživački rad;
- štednju u svim njenim oblicima, a posebno štednju koja je usmjerena na privredne aktivnosti i otkup stanova;
- zadruga i zadrugarstvo;
- zanatstvo;
- fizičku kulturu i sport.

Član 65.

Zaposleni imaju pravo učešća u upravljanju preduzećem, u skladu sa zakonom.
U upravljanju fondovima i dobrima u državnoj svojini zakonom se obezbjeđuje uticaj građana.

IV. PRAVA I DUŽNOSTI REPUBLIKE

Član 66.

Prava i dužnosti Republike vrše Ustavom određeni republički organi.
Ljudska prava i slobode, jednakost pred zakonom, samostalnost i jednak položaj preduzeća i drugih organizacija, ustavni položaj i prava jedinica lokalne samouprave osnova su i mjera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa.

Član 67.

Republički organi, u okviru ustavom utvrđenih prava i dužnosti Republike, utvrđuju politiku, donose i izvršavaju zakone, druge propise i opšte akte, vrše zaštitu ustavnosti i zakonitosti.
Organima i organizacijama u opštinama može se povjeriti izvršavanje zakona i ostalih propisa i opštih akata iz okvira prava i dužnosti Republike.
Zakonom se uređuje odgovornost za izvršavanje zakona, drugih propisa i opštih akata.

Član 68.

Član 68, zamjenjen je Amandmanom XXXII, koji glasi:
"Republika uređuje i obezbjeđuje:

1) Integritet, ustavni poredak i teritorijalnu cjelokupnost Republike;

U podtački 1) Amandmana XXXII riječi "suverenost, nezavisnost" zamjenjene su riječima: "integritet, ustavni poredak" (tačka 1. Amandmana LVIII).

2) odbranu i bezbjednost;

3) mjere za slučaj ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti i vanrednog stanja;

4) ustavnost i zakonitost;

5) ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda;

6) svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora, ekonomske odnose sa inostranstvom, koji nisu preneseni na institucije Bosne i Hercegovine, tržište i planiranje;

U podtački 6) Amandman XXXII iza riječi: "ekonomske odnose sa inostranstvom" dodate su riječi: "koji nisu preneseni na institucije Bosne i Hercegovine" (tačka 2. Amandmana LVIII).

7) Bankarski i poreski sistem;

U podtački 7) Amandmana XXXII riječi "monetarni", "devizni" i carinski" se brišu (tačka 3. Amandmana LVIII).

8) osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog demografskog i socijalnog razvoja, razvoja poljoprivrede i sela, korišćenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja i robne rezerve;

9) kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica i prikupljanje statističkih i drugih podataka od opšteg interesa;

10) organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa;

11) sistem javnih službi,

12) radne odnose, zaštitu na radu, zapošljavanje, socijalno osiguranje i druge oblike socijalne zaštite, zdravstvo, boračku i invalidsku zaštitu, brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, fizičku kulturu;

13) zaštitu životne sredine;

14) sistem javnog informisanja;

15) međunarodnu saradnju, osim one koja je prenesena institucijama Bosne i Hercegovine.

U podtački 15) Amandmana XXXII dodate su riječi: "osim one koja je prenesena institucijama Bosne i Hercegovine" (tačka 4. Amandmana LVIII)

16) saradnju sa srpskim narodom izvan Republike;

17) finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike;

18) druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom".

V. ORGANIZACIJA REPUBLIKE

Član 69.

Državna vlast u Republici organizuje se na načelu podjele vlasti.

Ustavotvornu i zakonodavnu vlast ostvaruje Narodna skupština.

Stav 3. člana 69. zamjenjen je Amandmanom XXXII, koji glasi:

"Republiku predstavlja i njeno državno jedinstvo izražava predsjednik Republike".

Izvršnu vlast vrši Vlada.

Sudska vlast pripada sudovima.

Zaštitu ustavnosti i zakonitosti obezbjeđuje Ustavni sud.

I. Narodna skupština

Član 70.

Narodna skupština:

1. odlučuje o primjeni Ustava;
2. donosi zakone, druge propise i opšte akte;
3. donosi plan razvoja, prostorni plan, budžet i završni račun;
4. utvrđuje teritorijalnu organizaciju Republike;
5. raspisuje republički referendum;
6. raspisuje republički javni zajam i odlučuje o zaduženju Republike;
7. raspisuje izbore za narodne poslanike i za predsjednika Republike;
8. bira, imenuje i razrješava funkcionere, u skladu sa Ustavom i zakonom;
9. vrši kontrolu rada Vlade i drugih organa koji su joj odgovorni, u skladu sa Ustavom i zakonom;
10. daje amnestiju;
11. obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Član 70. dopunjen je Amandmanom LIX, koji glasi:

"Narodna skupština:

1. bira delegate iz Republike i Vijeće naroda Parlamenta skupštine Bosne i Hercegovine;

2. ratifikuje sporazume koje Republika zaključi sa državama i međunarodnim organizacijama uz pristanak parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine".

Član 70. dopunjen je i izmijenjen Amandmanom XXXV i Amandmanom LXI, koji glase:

"Narodna skupština, u skladu sa zakonom, proglašava:

1. ratno stanje u slučaju oružanog napada na Republiku;

2. neposrednu ratnu opasnost u slučaju postojanja ozbiljne prijetnje od izbijanja rata;

3. vanredno stanje za Republiku ili dio Republike u slučaju ugrožavanja bezbjednosti, ljudskih prava i sloboda i normalnog funkcionisanja ustavnih organa".

Član 70. dopunjen je i Amandmanom XXXV tačka 3. (vidi član 81. Ustava.)

Član 71.

Stav 1. člana 71. zamijenjen je Amandmanom LII, koji glasi:

"Narodna skupština ima 83 narodna poslanika".

Stav 2. člana 71. zamijenjen je tačkom 2. Amandmana XXXVI, koji glasi:

"Izbornim zakonima se utvrđuju izborne jedinice i sistem podjele mandata kojima se obezbjeđuje da sve opštine budu na odgovarajući način zastupljene u Narodnoj skupštini".

Narodni poslanici se biraju neposredno i tajnim glasanjem.

Izbor i prestanak mandata narodnih poslanika i obrazovanje izbornih jedinica uređuju se zakonom.

Član 72.

Narodni poslanici se biraju na četiri godine.

Član 72. dopunjen je Amandmanom XXXIX i Amandmanom LX, koji glase:

"Na predlog najmanje 30 narodnih poslanika, Narodna skupština može, dvotrećinskom većinom glasova od ukupnog broja poslanika, skratiti svoj mandat.

Za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti mandat Narodne skupštine se produžava dok to stanje traje.

Narodna skupština ne može skratiti svoj mandat za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti.

U slučaju da Narodna skupština skрати svoj mandat ili bude raspuštena, izbori za novu Narodnu skupštinu moraju se održati u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o skraćivanju mandata.

Izbore raspisuje predsjednik Republike.

Skraćenjem mandata Narodne skupštine prestaje i mandat Vlade.

Predsjednik Republike može pošto sasluša mišljenje predsjednika Vlade i predsjednika Narodne skupštine, odlučiti da Narodna skupština bude raspuštena."

U stavu 4. tačke 1. Amandmana XXXIX iza riječi: "skрати svoj mandat" dodate su riječi: "ili bude raspuštena" (tačka 2. Amandmana LX).

Član 73.

Narodni poslanici uživaju imunitet.

Narodni poslanik ne može biti pozvan na krivičnu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili davanje glasa u Narodnoj skupštini.

Narodni poslanik ne može biti pritvoren bez odobrenja Narodne skupštine, osim ako je zatečen u vršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

Protiv narodnog poslanika koji se pozove na imunitet ne može se, bez odobrenja Narodne skupštine, pokrenuti krivični postupak.

Član 74.

Narodna skupština radi u stalnom zasjedanju.

Sjednice Narodne skupštine saziva i predsjedava im predsjednik Skupštine.

Pr predsjednik je dužan sazvati sjednicu na zahtjev jedne trećine narodnih poslanika, predsjednika Republike i Vlade.

Član 75.

Član 75. zamjenjen je Amandmanom XXXVII, koji glasi:

"Narodna skupština odlučuje većinom glasova svih narodnih poslanika, ako Ustavom nije predviđena posebna većina".

Član 76.

Član 76. zamijenjen je Amandmanom XXXVIII, koji glasi:

"Pravo predlaganja zakona, drugih propisa i opštih akata imaju predsjednik Republike, Vlada,

**svaki narodni poslanik ili najmanje 3.000 birača.
Pravo predlaganja zakona, drugih propisa i opštih akata iz oblasti monetarnog deviznog i kreditnog sistema ima i Narodna banka."**

Član 77.

Narodna skupština može odlučiti da o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti odluku donese nakon prethodnog izjašnjavanja građana na referendumu.

Član 78.

Narodna skupština uređuje svoj rad i organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti poslanika.

Član 79.

Narodna skupština ima predsjednika i dva potpredsjednika koje bira na period od četiri godine.

2. Predsjednik Republike

Član 80.

Predsjednik Republike:

1. predstavlja Republiku;
2. predlaže Narodnoj skupštini kandidata za predsjednika Vlade;
3. predlaže Narodnoj skupštini kandidate za predsjednika i sudije Ustavnog suda;

Tačka 4. člana 80. zamijenjena je tačkom 2. amandmana XL., koja glasi:

"4. Predsjednik Republike ukazom proglašava zakon u roku od sedam dana od njegovog usvajanja u Narodnoj skupštini. U tom roku predsjednik Republike može zahtijevati od Narodne skupštine da ponovo odlučuje o zakonu.

Predsjednik Republike je dužan da proglasi zakon koji je ponovo usvojen u Narodnoj skupštini".

5. daje pomilovanja;
 6. dodjeljuje odlikovanja i priznanja utvrđena zakonom;
 7. obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom.
- član 80. dopunjen je tačkom 1. Amandmana XL, koja glasi:

"Predsjednik Republike:

1) obavlja, u skladu sa Ustavom i zakonom, poslove iz oblasti odbrane, bezbjednosti i odnosa Republike sa drugim državama i međunarodnim organizacijama,

Podtačka 2 (tačke 1. Amandmana XL zamijenjena je Amandmanom L, koji glasi:

"2) Predsjednik Republike ukazom, na predlog Vlade, postavlja i opoziva sefove predstavništva Republike Srpske u inostranstvu i predlaže ambasadore i druge međunarodne predstavnike Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske".

3) obrazuje savjetodavna tijela i stručne službe za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti."

Potpredsjednici Republike pomažu predsjedniku Republike u obavljanju poslova koje im povjeri predsjednik Republike.

Stav 3. člana 80. zamijenjen je tačkom 3. Amandmana XL, koja glasi:

"Predsjednik Republike određuje koji će ga potpredsjednik Republike zamjenjivati u slučaju privremene spriječenosti da obavlja svoje funkcije."

Član 81.

Kada Narodna skupština, zbog vanrednih okolnosti, nije u mogućnosti da se sastane, predsjednik Republike, po pribavljenom mišljenju Vlade, utvrđuje postojanje vanrednih prilika i nalaze mjere za

njihovo otklanjanje, u skladu sa Ustavom i zakonom.

Stav 2. člana 81. zamijenjen je tačkom 2. Amandmana XXXV, koja glasi:

"U slučaju nemogućnosti da se Narodna skupština sastane, što se konstatuje na osnovu izjave predsjednika Narodne skupštine, ratno stanje ili neposrednu ratnu opasnost proglašava predsjednik Republike.

Predsjednik Republike za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti, ako Narodna skupština ne može da se sastane, na predlog Vlade ili po sopstvenoj inicijativi, i nakon što sasluša mišljenje predsjednika Narodne skupštine, donosi uredbe sa zakonskom snagom o pitanjima iz nadležnosti narodne skupštine i imenuje i razrješava funkcionere koje bira odnosno imenuje i razrješava Narodna skupština.

Ove uredbe odnosno odluke o imenovanju i razrješenju predsjednik Republike podnosi na potvrdu Narodnoj skupštini čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

Član 81. dopunjen je tačkom 3. Amandmana XXXV, koja glasi:

"Aktima Narodne skupštine, odnosno aktima predsjednika Republike ako Narodna skupština ne može da se sastane, za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti mogu se, izuzetno, dok to stanje traje, obustaviti pojedine odredbe Ustava koje se odnose na donošenje zakona, drugih propisa i opštih akata i preduzimanja mjera republičkih organa i na pojedine ljudske slobode i prava, osim slobode i prava iz čl. 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 24. i 25. Ustava, mijenjati organizacija i ovlašćenja izvršnih, upravnih i pravosudnih organa i njihov personalni sastav, kao i teritorijalna organizacija u Republici".

Član 82.

Predsjednik Republike može tražiti od Vlade da izloži stavove o pojedinim pitanjima od značaja za Republiku, sazvati sjednicu Vlade i staviti na dnevni red pitanja iz njene nadležnosti.

Član 83.

Član 83. zamijenjen je tač. 4. i 5. Amandmana XL, koje glase:

"Na prvim neposrednim izborima biraće se samo jedan potpredsjednik Republike.

Predsjednika i potpredsjednika Republike biraju građani neposrednim i tajnim glasanjem na vrijeme od pet godina.

Predsjednik i potpredsjednik Republike biraju se istovremeno, sa iste izborne liste.

Isto lice može biti izabrano za predsjednika ili potpredsjednika Republike najviše dva puta uzastopno".

Član 84.

Predsjednik Republike i potpredsjednici Republike prilikom stupanja na dužnost polažu zakletvu pred Narodnom skupštinom.

Član 85.

U slučaju neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja, mandat predsjednika Republike produžava se dok takvo stanje traje, odnosno dok se ne stvore uslovi za izbor predsjednika Republike.

Član 85. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL, koja glasi:

"Odredbe člana 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike".

Član 86.

Predsjednik Republike uživa imunitet kao i narodni poslanici.

Član 86. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL, koja glasi:

"Odredbe čl. 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike".

Član 87.

Predsjedniku Republike prestaje mandat prije isteka vremena na koje je biran u slučaju ostavke ili opoziva.

Član 87. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL, koja glasi:

"Odredbe čl. 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike".

Član 88.

Predsjednik Republike je odgovoran građanima i oni ga mogu opozvati istim postupkom po kome su ga i izabrali.

Član 88. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL, koja glasi:

"Odredbe čl. 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike".

Član 89.

Postupak predlaganja, izbora i opoziva predsjednika Republike uređuje se zakonom.

Član 89. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL, koja glasi:

"Odredbe člana 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike".

Odredbe Ustava o predsjedniku Republike dopunjene su Amandmanom LIII, koji glasi:

"Savjetodavno tijelo najvisih ustavnih institucija Republike Srpske je Senat.

Senat razmatra pitanja od posebnog značaja za politički, nacionalni, ekonomski i kulturni razvoj Republike Srpske i najvišim ustavnim institucijama daje mišljenje o pitanjima iz njihove nadležnosti.

Senat ima do 55 članova koje imenuje predsjednik Republike.

Za članove Senata imenuju se istaknute ličnosti iz javnog, naučnog i kulturnog života.

Članovi Senata uživaju imunitet kao i narodni poslanici.

Sjednice Senata saziva i predsjedava im predsjednik Republike.

Organizacija i način funkcionisanja Senata uređuje se zakonom."

3. Vlada i republička uprava

Član 90.

Vlada:

1. predlaže zakone, druge propise i opšte akte;
2. predlaže plan razvoja, prostorni plan, budžet i završni račun;
3. obezbjeđuje provođenje i izvršava zakone, druge propise i opšte akte;
4. donosi uredbе, odluke i druga akta za izvršavanje zakona;
5. daje mišljenje o prijedlozima zakona, drugim propisima i opštih akata koje Narodnoj skupštini podnosi drugi predlagač;
6. utvrđuje načela za unutrašnju organizaciju ministarstava i drugih republičkih organa uprave i upravnih organizacija, postavlja i razrješava funkcionere u ministarstvima, drugim republičkim organima i upravnim organizacijama;
7. usklađuje i usmjerava rad ministarstava i drugih republičkih organa i upravnih organizacija;
8. vrši nadzor nad radom ministarstava i drugih republičkih organa i upravnih organizacija i ukida ili poništava njihove akte koji su u suprotnosti sa zakonom ili propisom Vlade;
9. obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

član 90. dopunjen je tačkom 1. Amandmana XLI i izmijenjen Amandmanom LXI, koji glase:
"Vlada odlučuje o obrazovanju predstavništava Republike u inostranstvu".

Član 91.

Vlada se bira na period od četiri godine.
Poslije svakog konstituisanja novoizabrane Narodne skupštine bira se nova Vlada.

Član 92.

Vladu sačinjavaju predsjednik, potpredsjednici i ministri.
Stav 2. člana 92. zamjenjen je tačkom 2. Amandmana XLI, koja glasi:
"Narodni poslanik koji je predložen za predsjednika ili potpredsjednika Vlade ili ministra ne može učestvovati u odlučivanju o izboru Vlade, a narodni poslanik koji je izabran na te funkcije ne može učestvovati u izglasavanju nepovjerenja Vladi, u glasanju o svom razrješenju i o izvještaju Vlade ili ministarstva kojim rukovodi."

Član 93.

Kandidat za predsjednika Vlade izlaže Narodnoj skupštini program Vlade i predlaže njen sastav.
Vlada je izabrana ako je za njen izbor glasala većina od ukupnog broja narodnih poslanika.

Član 94.

Vlada i članovi Vlade odgovaraju Narodnoj skupštini.
Narodna skupština može izglasati nepovjerenje Vladi.
Predlog za izglasavanje nepovjerenja Vladi može podnijeti najmanje 20 narodnih poslanika.
Vlada može postaviti pitanje svog povjerenja u Narodnoj skupštini.
Predsjednik Vlade može predložiti Narodnoj skupštini razrješenje člana Vlade.
Odluka o razrješenju Vlade ili člana Vlade smatra se usvojenom ako je za nju glasala većina od ukupnog broja narodnih poslanika. Vlada ili član Vlade mogu Narodnoj skupštini podnijeti ostavku.
Ostavka ili razrješenje predsjednika Vlade povlači ostavku Vlade.
Vlada kojoj je izglasano nepovjerenje, koja je podnijela ostavku ili kojoj je prestao mandat zbog raspuštanja Narodne skupštine, ostaje na dužnosti do izbora nove Vlade.
Član 94. dopunjen je tač. 3, 4. i 5. Amandmana XLI, koje glase:
**"Predsjednik Republike predlaže kandidata za predsjednika Vlade u roku od 10 dana od usvajanja ostavke, izglasanja nepovjerenja ili prestanka mandata prethodnoj Vladi zbog raspuštanja ili skraćivanja mandata Narodne skupštine, a nova Vlada mora biti izabrana u roku od 40 dana od dana predlaganja kandidata za predsjednika nove Vlade.
Za vrijeme trajanja mandata Vlade, predsjednik Vlade može, na osnovu mišljenja predsjednika Republike i predsjednika Narodne skupštine, vršiti promjene u sastavu Vlade, o čemu obavještava Narodnu skupštinu.
Ako ocijeni da je došlo do krize u funkcionisanju Vlade, predsjednik Republike može, na inicijativu najmanje 20 poslanika i pošto sasluša mišljenje predsjednika Narodne skupštine i predsjednika Vlade, zatražiti od predsjednika Vlade da podnese ostavku. Ukoliko predsjednik Vlade odbije da podnese ostavku, predsjednik Republike ga može razriješiti.
Narodna skupština može za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti izglasati nepovjerenje Vladi većinom glasova na sjednici kojoj prisustvuje većina poslanika.**

Član 95.

Članovi Vlade uživaju imunitet kao i narodni poslanici.
O imunitetu članova Vlade odlučuje Vlada.

Član 96.

Organizacija i način rada Vlade uređuju se zakonom.

Član 97.

Poslove državne uprave obavljaju ministarstva i drugi republički organi uprave.
Ministarstva i drugi republički organi uprave provode zakone i druge propise i opšte akte Narodne skupštine i Vlade, kao i akte predsjednika Republike, rješavaju u upravnim stvarima, vrše upravni nadzor i obavljaju druge upravne poslove utvrđene zakonom.
Ministarstva i drugi republički organi uprave su samostalni u vršenju Ustavom i zakonom određenih nadležnosti.
Određena upravna ovlaštenja zakonom se mogu povjeriti preduzećima i drugim organizacijama.

4. Narodna banka

Član 98.

Republika ima Narodnu banku.
Status, organizacija, upravljanje i poslovanje Narodne banke uređuje se zakonom.

5. Služba za platni promet i finansijsku kontrolu

Član 99.

Republika ima Službu za platni promet i finansijsku kontrolu.
Status, organizacija, upravljanje i poslovanje Službe za platni promet i finansijsku kontrolu uređuje se zakonom.

V. TERITORIJALNA ORGANIZACIJA

Član 100.

Teritorijalna organizacija Republike uređuje se zakonom.

Član 101.

(član 101. brisan je Amandmanom XXXII).

Član 102.

Opština preko svojih organa u skladu sa zakonom:

1. donosi program razvoja, urbanistički plan, budžet i završni račun,
2. uređuje i obezbjeđuje obavljanje komunalnih djelatnosti,
3. uređuje i obezbjeđuje korišćenje gradskog građevinskog zemljišta i poslovnog prostora.
4. stara se o izgradnji, održavanju i korišćenju lokalnih puteva, ulica i drugih javnih objekata od opštinskog značaja.
5. stara se o zadovoljavanju potreba građana u kulturi, obrazovanju, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, fizičkoj kulturu, informisanju, zanatstvu, turizmu i ugostiteljstvu, zaštiti životne sredine i drugim

oblastima.

6. izvršava zakone, druge propise i opšte akte Republike čije izvršavanje je povjereno opštini, obezbjeđuje izvršavanje propisa i opštih akata opštine,

7. obrazuje organe, organizacije i službe za potrebe opštine i uređuje njihovu organizaciju i poslovanje,

8. obavlja i druge poslove utvrđene Ustavom, zakonom i statutom opštine.

Sistem lokalne uprave uređuje se zakonom.

Zakonom se može povjeriti vršenje poslova lokalne uprave u gradu.

VII. ODBRANA

Član 104.

Pravo je i dužnost svih građana da brane i štite teritoriju i ustavni poredak Republike Srpske.

U stavu 1. člana 104. brisane su riječi "suverenitet" i "nezavisnost" (Amandman LXIII).

Prava i dužnosti u odbrani uređuju se posebnim zakonom.

Član 105.

Republika Srpska ima svoju vojsku, koju sačinjava stalni i rezervni sastav.

Stalni sastav sačinjavaju profesionalni vojnici i vojnici na odsluženju vojnog roka.

O vojsci Republike Srpske donosi se poseban zakon.

Član 106.

Vojskom Republike Srpske u miru i ratu komanduje predsjednik Republike, na osnovu Ustava i zakona.

Predsjednik Republike postavlja, unapređuje i razrješava oficire vojske Republike Srpske u skladu sa zakonom, postavlja i razrješava predsjednike, sudije i sudije porotnike vojnih sudova i vojne tužioce.

Član 107.

Vojni sudovi i vojni tužiocci ustanovljavaju se zakonom.

Vojni sudovi su nezavisni sudovi i sude na osnovu zakona.

VIII. USTAVNOST I ZAKONITOST

Član 108.

Zakoni, statuti, drugi propisi i opšti akti moraju biti u saglasnosti sa Ustavom.

Propisi i drugi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom.

Član 109.

Zakoni, drugi propisi i opšti akti stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako iz naročito opravdanih razloga nije predviđeno da ranije stupe na snagu.

Prije stupanja na snagu, zakoni, drugi propisi i opšti akti državnih organa objavljuju se u odgovarajućem službenom glasilu.

Član 110.

Zakoni, drugi propisi i opšti akti ne mogu imati povratno dejstvo.

Samo se zakonom može odrediti da pojedine njegove odredbe, ako to zahtjeva opšti interes utvrđen u postupku donošenja zakona, imaju povratno dejstvo.

Kažnjiva djela utvrđuju se i kazne za njih izriču prema zakonu, odnosno prema drugom propisu, koji je važio u vrijeme izvršenja djela, osim ako je novi zakon, odnosno propis, blaži za učinioca.

Član 111.

Državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja mogu u pojedinačnim stvarima rješavati o pravima i obavezama građana ili primjenjivati mjere prinude i ograničenja, samo u zakonom propisanom postupku u kome je svakome data mogućnost da brani svoja prava i interese i da protiv donesenog akta izjavi žalbu, odnosno upotrijebi drugo zakonom predviđeno pravno sredstvo.

Član 112.

Svakome je zajamčeno pravo da u postupku pred sudom ili drugim državnim organom ili organizacijom koja u vršenju javnih ovlašćenja rješava o njegovim pravima i dužnostima, upotrebljava svoj jezik i da se upoznaje sa činjenicama na svom jeziku.

Član 113.

Protiv pojedinačnih akata sudova, upravnih i drugih državnih organa, kao i organizacija koje vrše javna ovlašćenja, donesenih u prvom stepenu, može se izjaviti žalba nadležnom organu. Zakonom se, izuzetno, može isključiti žalba, ako je na drugi način obezbjeđena zaštita prava i zakonitosti. O zakonitosti konačnih pojedinačnih akata, kojima državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja rješavaju o pravima ili obavezama, odlučuje sud u upravnom sporu, ako za određenu stvar nije zakonom predviđena druga sudska zaštita. Samo zakonom se može, izuzetno, u određenim vrstama upravnih stvari, isključiti upravni spor.

Član 114.

Vlada Republike ima pravo da do odluke Ustavnog suda obustavi od izvršenja propis, opšti ili pojedinačni akt, za koje smatra da su protuustavni ili protuzakoniti. Republika ima pravo i dužnost da putem republičkih organa neposredno obezbijedi izvršavanje zakona i drugih propisa ukoliko ih organi i organizacije u Republici ne bi izvršavali.

IX. USTAVNI SUD

Član 115.

Ustavni sud:

1. odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata sa Ustavom;
2. odlučuje o saglasnosti propisa i opštih akata sa zakonom;
3. rješava sukob nadležnosti između organa zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, U članu 115. stav 1. tačka 4. riječ "oblasti" brisana je ("Amandman XLIII tačka 3).
4. rješava sukob nadležnosti između organa Republike, grada i opštine;
5. odlučuje o saglasnosti programa, statuta i drugih opštih akata političkih organizacija sa Ustavom i zakonom.

Član 115. dopunjen je tačkom 1. i 2. Amandmana XLII, koje glase:

"Ustavni sud prati pojave od interesa za ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti, obavještava najviše ustavne organe Republike o stanju i problemima u toj oblasti i daje im mišljenja i prijedloge za donošenje zakona o preduzimanju drugih mjera radi obezbjeđenja ustavnosti i zakonitosti i zaštite sloboda i prava građana, organizacija i zajednica.

Ustavni sud može ocjenjivati ustavnost zakona i ustavnost i zakonitost propisa i opštih akata koji su

prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine".

Član 116.

Ustavni sud ima sedam sudija.

Sudije Ustavnog suda se biraju na osam godina i ne mogu biti ponovo birani.

Isto lice ne može biti dvaput birano na funkciju predsjednika Ustavnog suda.

Član 117.

Sudija Ustavnog suda ne može vršiti nikakvu drugu javnu funkciju.

Stav 2. člana 117. zamjenjen je tačkom 5 Amandmana XLII, koja glasi:

"Predsjednik i sudije Ustavnog suda uživaju imunitet kao i narodni poslanici. O imunitetu odlučuje Ustavni sud."

Član 118.

Sudiji Ustavnog suda prestaje funkcija kada to sam zatraži.

Stav 2. člana 118. zamjenjen je tačkom 6. Amandmana XLII, koja glasi:

"Sudija Ustavnog suda se razrješava dužnosti kada bude osuđen na krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije, kada trajno izgubi sposobnost da obavlja funkciju, kao i iz drugih razloga utvrđenih Ustavom i zakonom."

Član 119.

Odluke Ustavnog suda su opšteobavezne i izvršne **na teritoriji Republike.**

U stavu 1. člana 119. iza riječi "izvršne" dodate su riječi:

"na teritoriji Republike" (Amandman LXIV).

Izvršenje odluka Ustavnog suda obezbjeđuje Vlada.

Član 120.

Postupak pred Ustavnim sudom, pravno dejstvo njegovih odluka i druga pitanja njegove organizacije i rada uređuje se zakonom.

Član 120. dopunjen je tač. 3. i 4. Amandmana XLII, koje glase:

"Svako može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Postupak pred Ustavnim sudom mogu, bez ograničenja, pokrenuti predsjednik Republike, Narodna skupština i Vlada, a ostali organi, organizacije i zajednice pod uslovima utvrđenim zakonom.

Ustavni sud može i sam pokrenuti postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Kad Ustavni sud utvrdi da zakon nije u saglasnosti sa Ustavom ili da drugi propis ili opšti akt nije u saglasnosti sa ustavom ili zakonom taj zakon, drugi propisi ili opšti akt prestaje da vazi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda."

X. SUDOVI I JAVNA TUŽILAŠTVA

Član 121.

Sudsku vlast vrše sudovi.

Sudovi su samostalni i nezavisni i sude na osnovu Ustava i zakona.

Sudovi štite ljudska prava i slobode, utvrđena prava i interese pravnih subjekata i zakonitost.

Član 122.

Osnivanje, nadležnost, organizacija i postupak pred sudovima utvrđuju se zakonom.

Član 123.

Vrhovni sud Republike, kao najviši sud u Republici, obezbjeđuje jedinstvenu primjenu zakona.

Član 124.

Raspravljanje pred sudom je javno.

Javnost se može isključivati u slučajevima predviđenim zakonom radi zaštite posebnih interesa Republike, čuvanja tajne, zaštite morala, interesa maloljetnika, privatnog života učesnika u postupku i radi zaštite drugih opštih interesa.

Član 125.

Sud sudi u vijeću.

Zakonom se uređuje u kojim stvarima sudi sudija pojedinac.

U suđenju učestvuju i sudije porotnici na način utvrđen zakonom.

Zakonu određenim sudovima i u određenim stvarima u suđenju učestvuju samo sudije.

Član 126.

Niko ko učestvuje u suđenju ne može biti pozvan na odgovornost za mišljenje izraženo prilikom donošenja sudske odluke, a u postupku pokrenutom zbog krivičnog djela učinjenog u vršenju sudijske funkcije, ne može biti pritvoren bez odobrenja Narodne skupštine.

Član 127.

Sudska funkcija je stalna.

Sudija ne može vršiti javnu funkciju ni posao koji je zakonom utvrđen kao nespojiv sa sudijskom funkcijom.

Sudija će biti razriješen funkcije:

1. ako to sam zatraži;
 2. kada ispuni uslove za starosnu penziju;
 3. ako je trajno nesposoban za obavljanje sudijske funkcije;
 4. ako je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim da obavlja sudijsku funkciju.
- Protiv odluke o razrješenju sudija ima pravo podnijeti zahtjev za zaštitu Narodnoj skupštini.

Član 128.

Javno tužilaštvo je samostalan državni organ koji goni učinioce krivičnih i drugih po zakonu kažnjivih djela i ulaže pravna sredstva radi zaštite zakonitosti.

Osnivanje, organizacija i nadležnosti javnog tužilaštva uređuju se zakonom.

Javno tužilaštvo vrši svoju funkciju na osnovu ustava i zakona.

Član 129.

Funkcija javnog tužioca je stalna.

Javni tužilac ne može obavljati službu ili posao koji su zakonom utvrđeni kao nespojivi sa njegovom funkcijom.

Član 130.

Sudije i javne tužioce bira, odnosno imenuje i razrješava Narodna skupština.

Član 131.

Advokatura je samostalna i nezavisna djelatnost i služba koja pruža pravnu pomoć. Organizacija i rad advokature uređuje se zakonom.

XI. PROMJENA USTAVA

Član 132.

Prijedlog da se pristupi promjeni Ustava Republike mogu podnijeti predsjednik Republike, Vlada i najmanje 30 poslanika Narodne skupštine. O prijedlogu da se pristupi promjeni Ustava odlučuje Narodna skupština većinom glasova narodnih poslanika.

Član 133.

Nacrt akta o promjeni Ustava utvrđuje Narodna skupština većinom glasova od ukupnog broja narodnih poslanika. Nacrt akta o promjeni Ustava stavlja se na javnu raspravu.

Član 134.

Nakon provedene javne rasprave o nacrtu akta o promjeni Ustava, Komisija za ustavna pitanja Narodne skupštine utvrđuje prijedlog akta o promjeni ustava.

Član 135.

O prijedlogu akta o promjeni Ustava odlučuje Narodna skupština. Promjena Ustava usvojena je ako za nju glasa najmanje dvije trećine od ukupnog broja poslanika. Ako promjena Ustava ne bude usvojena, prijedlog za promjenu po istom pitanju ne može se ponoviti prije isteka tri mjeseca od dana kada je prijedlog odbijen.

Član 136.

Akt o promjeni Ustava proglašava Narodna skupština.

Član 137.

Ustav Republike može se mijenjati ustavnim amandmanima. U slučaju ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti Narodna skupština može utvrditi prijedlog promjene Ustava i usvojiti ustavne amandmane na istom zasjedanju (bez otvaranja javne rasprave).

XII. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 138.

Član 138. zamijenjen je Amandmanom LI i dopunjen Amandmanom LXV, koji glase:
"Kada se aktima institucija Bosne i Hercegovine ili aktima Federacije Bosne i Hercegovine, protivno

Ustavu Republike Srpske i Ustavu Bosne i Hercegovine, narušava ravnopravnost Republike Srpske ili se na drugi način ugrožavaju njena prava i zakoniti interesi, a pri tome nije obezbijedena njihova zaštita, organi Republike, privremeno do odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, a u slučajevima kada mogu nastupiti neotklonjive štetne posljedice, donose akte i preduzimaju mjere radi zaštite prava i interesa Republike".

Član 139.

Ovaj Ustav stupa na snagu danom njegovom proglašenja.

Član 140.

Za provođenje ovog Ustava donijet će se ustavni zakon.

Zvanična prezentacija Narodna skupština Republike Srpske -
<http://www.narodnaskupstinars.net/lat/pas/ustav.htm>